

Referat

CEE Centerkomitémøde nr. 60

Onsdag d. 20. november 2019, kl. 10.00 – 14.00

DTU Lyngby Campus, Bygning 329A, rum 005.

20. november 2019
SW

Mødedeltagere

Troels Stybe Sørensen (TRS)	Ørsted Offshore
Atli Benonysson (AB)	Danfoss
Jakob Fredsted (JF)	Danfoss
Anders Bavnhøj Hansen (ABH)	Energinet, Elsystemansvar
Joachim Holbøll (JH)	DTU Elektro
Jacob Østergaard (JOE)	DTU Elektro
Kristian Stubkjær (KRS)	DTU Elektro
Stine Lykke Wagner (SW), Referent	DTU Elektro

Afbud

Bjarne C. Gellert (BG), Formand	Energinet, Eltransmission
Kim Høj Jensen (KHJ)	Siemens Gamesa

Dagsorden

1) Velkomst og godkendelse af dagsorden

BG havde desværre lagt sig syg op til mødet. ABH indvilligede derfor i at overtage som mødets ordstyrer.

2) Referat fra forrige møde, nr. 59

Referat fra møde nr. 59 er tidligere blevet godkendt pr. mail. Ingen yderligere kommentarer.

3) Meddelelser fra formand og centerledelse

JOE indledte ved at gøre komitéen opmærksom på det store fokus der p.t. er på energiområdet. Udover at kunne mærke det øgede fokus i branchen, har det også

givet en del omtale i pressen, hvor der afledt af regeringens ambitiøse mål, er mange henvendelser til hos vedr. konkret viden om muligheder, løsninger og fremtidigt behov.

JOE berettede om fuldt hus til EcoGrid 2.0 afslutningsevent om fleksibilitetsmarkeder. Derudover var midtvejseventet for multi-DC også en succes, så havde CEE en større rolle på årets DTU High Tech Summit om digitalisering og bæredygtighed, og endelig havde vi i oktober afslutningsevent for et af vores største projekter EnergyLab Nordhavn med 158 deltagere, som afsluttede sin første dag ved at overrække 28 konkrete anbefalinger til Energistyrelsen direktør Kristoffer Böttzauw og efterfølgende delt med relevante interessenter. Projektgruppen bag EnergyLab Nordhavn drøfter derudover i øjeblikket muligheden for at gøre ELN til en forening med formålet om bl.a. at vedligeholde og udbygge relationer i området og at tænke showroomet ind i nye foreningskoncepter.

JOE fortalte komitéen om nye og aktive forskningsprojekter, herunder SmILES projektet om multi-energisystemer, som bl.a. har udviklet et bibliotek af data og modeller, som kan danne grund for videre test og standardisering. BOSS-projektet har påvist at det nuværende marked ikke er designet til fx at kunne håndtere et batteri som fleksibilitet i systemet. Projektet arbejder pt med at simulere forskellige rammevilkår, der kan give en gunstig forretningsmodel. Derudover er de første målinger fra det store PV anlæg på Risø ved at tikke ind.

JOE orienterede om nogle af de forskellige samarbejder, som centeret deltager i, herunder et samarbejde med Dansk Elbilalliance vedr. fremtidens behov for ladeinfrastruktur i Danmark. Rapporten vil blive sendt ud med referatet. CEE har i samarbejde med Damvad Analytics ligeledes fået en opgave fra Energistyrelsen om analyse af investeringsbehovet i distributionsnettet.

CEE deltager også i en nyoprettet ekspertgruppe om lokal fleksibilitet. Gruppen har til formål at rådgive Energistyrelsen om forbedring af elmarkedsmodellen til udviklingen af en markedsmodel 3.0. CEE er repræsenteret med to forskere i ekspertgruppen på 10 pers.

JOE orienterede om diskussionerne vedr. luftledninger kontra kabler i pressen og branchen. Diskussionen bunder især i planlægningen af nye luftledninger og kabler ved vestkysten. CEE og DTU forsøger at holde sig til fakta og støtter op om konkrete analyser i debatten. Der er en høring arrangeret af Energistyrelsen på Christiansborg i morgen, hvor JH deltager. Punktet ledte til en drøftelse af mulige løsninger og perspektiver på udfordringen.

Afslutningsvist fortalte JOE, at studieledelsen af en af de kandidatuddannelser, som CEE har stor andel i, MSc Sustainable Energy, og som tidligere lå hos DTU Management, nu er overgået til DTU Energi.

Det går fortsat godt med vores nye bacheloruddannelse, Bæredygtigt Energidesign. De studerende på kurset, Digitale Energisamfund, vil mandag d. 2. december afholde en minikonference, hvor de studerende vil fremlægge 10 løsninger på realisering af et CO₂-neutralt energisystem for Danmark i 2050. Komitéen er velkommen til at kigge forbi og diskutere løsningerne med de studerende.

4) Nyt fra DTU Elektro

KRS gav en kort status på instituttets aktiviteter. Hvor han berettede at det overordnet set går fint for DTU Elektro. Institutet havde tre professorstillinger slået op, som er blevet til én ansættelse. Institutet har grundlæggende en god økonomi på trods af at universitetet er klemt af de faldende STÅ-indtægter. DTU Elektro har startet 31 ph.d.-projekter samt 4 strategiske ph.d.-projekter i år.

Institutet bakker lidt med dronefaciliteten. Fundamentet er i gang, men indvielsen er skubbet fra november 2019 til februar 2020. Institutets magnetiske testcenter vil stå færdigt i sommeren 2020.

SYSLAB udvidelsen på Risø har som bekendt oplevet nogle udfordringer i finansieringsprocessen. Dette skyldes nogle udfordringer fra ministeriets side. KRS vurderede at sagen ser ud til at trække ud, men vi forfølger den naturligvis.

KRS informerede om at dette var hans sidste møde i centerkomitéen. Centerkomitéens medlemmer takkede alle for et særdeles godt samarbejde.

5) Drøftelse af CEE strategi 2020-25

JOE gennemgik rettelserne af strategien efter komiteens kommentarer ved sidste møde i september. Bl.a. er missionen blevet konkretiseret og visionen mere højtstræbende.

ABH kommenterede på vendingen "post carbon era" i visionen. JOE vil tage kommentaren tilbage til CEE's ledergruppe for drøft.

KRS spurgte ind til målopfyldelsen i forhold til den forrige strategi. JOE nævner at vi har stort set nået alle de strategiske mål i den nuværende strategi. Eneste to områder som vi fortsat arbejder med er dels finansiering af mere fundamental forskning og øget innovation. Disse to punkter er derfor videreført i den nye strategi.

Gennemgangen afledte en drøftelse om offentlig tilgængelighed af den viden og innovation som skabes i samarbejdsprojekter samt de potentielle problemstillinger omkring udmøntning, patentaftaler og konkurrenceforbehold. JOE og KRS ville tage buskaberne med retur til DTU's juridiske afdeling. Brochuren "DTU som samarbejdspartner" (https://issuu.com/dtudk/docs/dtu_som_samarbejdspartner_web/1?ff&pageLayout=singlePage), som beskriver området, er endvidere vedlagt referatet.

6) Anbefalinger fra Sektorudviklingsprojektet vedr. intelligente energisystemer

JOE orienterede kort om status for sektorudviklingsprojektet. Der foreligger nu en synopsis.

Komiteén spurgte ind til forankringen mellem de forskellige institutter involverede i projektet. Det blev kommenteret at der ønskes mere fokus på energieffektive systemer og løsninger. Herunder at man har den intelligens der skal til for at gøre energisystemet effektivt og smart. Komiteén gennemgik og havde få kommentarer til dokumentets to figurer. Det blev kommenteret at udkastet generelt ser spændende ud, og at det kan fungere som et springbræt for videre tiltag.

JOE tager kommentarerne til efterretning, og opfordrer komiteen til at deltage til høring på Christiansborg til foråret.

7) Status på Programme for the Digital Energy Future (Dig-E)

JOE gennemgik kort ansøgningsprocessen og status.

Næste skridt er at ansøgningen forhåbentlig går igennem hos EUDP – alternativt kan den genansøges i marts. Innovationsfonden-ansøgningen kan genansøges til februar. JOE kommenterede at centeret tror på projektet og arbejder målrettet på at få det igennem.

JOE nævnte derudover også en analyse fra IrisGroup, som beskriver statens indsats for forskning, udvikling og demonstration på energiområdet og hvordan de opstillede kriterier ikke tilgodeser systemudviklingsprojekter.

8) Fremtidige strategiske indsatser

JOE startede med at opridse den nuværende fundingsituation både, hvad der er tildelt grøn forskning i finanslovsudspillet samt i form af forskningsreserven. Herunder nævnes også uddannelses- og forskningsministeriets nye initiativ om såkaldte pionercentre inden for hhv. energi/klima og AI. JOE præsenterede nogle konkrete

emner inden for puljernes kriterier, hvor CEE kan byde sig til, inkl. infrastrukturer og eksperimentelle faciliteter.

Det blev kommenteret om CEE har nok fokus på, hvordan man sikrer optimalt udbytte af den allerede eksisterende infrastruktur/elsystem, samt at CEE burde huske at fremhæve kompetencerne inden for energisystemer og finde en tydeligere måde at fremhæve disse kompetencer som værdiskabende.

Dette afledte en drøftelse af systemtankegang, integration, rammevilkår, energieffektivitet etc. samt CEE's unikke kompetence på tværs af dette felt.

KRS kommenterede at der er brug for industrien til at fordre systemtænkningen og på den måde sætte præg på de råd og nævn, som sidder med bl.a. bevillinger og planlægning.

Der var endvidere drøftelse af DK styrkepositioner kontra andre styrkepositioner i EU.

9) Regnskab fra forgående periode

JOE gennemgik regnskabet. Der er et mindre negativt resultat, dog bedre end budgetteret.

10) Budget 2020

JOE gennemgik budget for 2020. Han berettede at CEE har budgetteret med et lille minus, primært affødt af anlægsinvesteringer og et øget behov for undervisning uden tilsvarende øget finansiering.

11) Kommende møder til orientering

2020

Møde nr. 61	3. marts, kl. 10-14 inkl. frokost
Møde nr. 62	9. juni, kl. 10-14 inkl. frokost
Møde nr. 63	Ny dato vil blive fundet (tidl. 8. september)
Møde nr. 64	8. december, kl. 10-14 inkl. frokost

2021

Møde nr. 65	9. marts, kl. 10-14 inkl. frokost
Møde nr. 66	8. juni, kl. 10-14 inkl. frokost

Det blev besluttet at datoen i september ændres. Alle datoforslag sendes ud i referatet her og komitéen har dermed til samme svarfrist som referatkommentarer til at gøre indsigelser.

12) Eventuelt

13) Testzoner og eksperimentelle faciliteter

JOE redegjorde for CEE's arbejde med at gøre Bornholm til en national testzone for bl.a. at studere interaktionen mellem teknologi og marked. Derudover har der været nogle ideer fremme i relation til at gøre Nordhavn til sådan en testzone. JOE gennemgik endvidere Energistyrelsens udspil til udmøntning af "regulatoriske frizoner" og herunder hvordan deres afgrænsning til case-by-case initiativer besværliggør og uhensigtsmæssigt opdeler CEE's systemmæssige tilgang til fremtidige løsninger.

Dette afleder en drøftelse i komiteen af om Energistyrelsens oplæg omkring testzoner, hvor der ikke bliver lagt op til deciderede zoner, men kun test fra case-to-case. Der blev stillet spørgsmål til, hvordan de vil samle erfaringer på tværs af case-by-case studierne.

Det kommenteres derudover at komiteen håber Energistyrelsen vil søge for længevarende godkendelser, så man ikke skal starte forfra hvert år - og så parterne tør at investere.

14) Fagligt indlæg fra PowerLabDK COO Frida Frost og Projektleder, udvikling af IT projekter, Anders Kragh

Frida og Anders gav en spændende præsentation om data og analytics som råstof for fremtidens intelligente energisystem – datafangst, system og potentiale med udgangspunkt i brug af data i Nordhavnsprojektet og udvikling af PowerLabDK's eksperimentelle faciliteter især ift. den nye digitale satsning – Digital Energy Lab.

Præsentationen afledte en drøftelse om værdien af realtids data i sådan en platform samt behovet for strukturerede data, som er målrettet et fysisk system.